Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (пети състав)

2 юни 2022 година*

„Преюдициално запитване — Съдебно сътрудничество по гражданскоправни въпроси — Мерки във връзка с наследственото право — Регламент (ЕС) № 650/2012 — Членове 13 и 28 — Действителност на изявлението за отказ от наследство — Наследник, който пребивава в държава членка, различна от тази на компетентния да се произнесе по наследяването съд — Изявление, направено пред съд на държавата членка по обичайното местопребиваване на наследника“

По дело C-617/20

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (Висш областен съд Бремен, Германия) с акт от 11 ноември 2020 г., постъпил в Съда на 20 ноември 2020 г., в рамките на производство, образувано по жалба на

T.N.,

N.N.

при участието на

E.G.,

СЪДЪТ (пети състав),

състоящ се от: E. Regan, председател на състава, I. Jarukaitis, M. Ilešič (докладчик), D. Gratsias и Z. Csehi, съдии,

генерален адвокат: M. Szpunar,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

– за испанското правителство, от L. Aguilera Ruiz, в качеството на представител,

* Език на производството: немски.

– за италианското правителство, от G. Palmieri, в качеството на представител, подпомагана от G. Greco, avvocato dello Stato,

– за Европейската комисия, първоначално от S. Grünheid, W. Wils и M. Wilderspin, а впоследствие от S. Grünheid и W. Wils, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 20 януари 2022 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на членове 13 и 28 от Регламент (ЕС) № 650/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 година относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения и приемането и изпълнението на автентични актове в областта на наследяването и относно създаването на европейско удостоверение за наследство (ОВ L 201, 2012 г., стр. 107).

2 Запитването е отправено в рамките на производство, образувано по жалба на T.N. и N.N. относно заявлението за издаване на общо удостоверение за наследници във връзка с наследството на W.N., съпруг на E.G. и чичо на T.N. и N.N. (наричани по-нататък „племенниците на наследодателя“).

Правна уредба

Правото на Съюза

3 Съображения 7, 32 и 67 от Регламент № 650/2012 гласят:

„(7) Правилното функциониране на вътрешния пазар следва да се улесни с отстраняването на пречките пред свободното движение на хора, които днес са изправени пред трудности при упражняване на правата си в областта на наследяването с трансгранични последици. В европейското пространство на правосъдие гражданите трябва да могат да организират предварително въпросите на своето наследство. По ефикасен начин следва да бъдат гарантирани правата на наследниците и заветниците, на други лица, близки на починалия, както и на кредиторите на наследството.

[…]

(32) За да се улеснят наследниците и заветниците, обичайно пребиваващи в държава членка, различна от тази, в която се урежда или ще се урежда наследяването, с настоящия регламент следва да се позволи на всяко лице, което съгласно приложимото към наследяването право може да направи изявление относно приемането или отказа от наследство, завет или запазена част или изявление за ограничаване на отговорността на съответното лице по отношение на задълженията на наследственото имущество, да направи тези изявления във формата, предвидена в

законодателството на държавата членка по обичайното му местопребиваване, пред съдилищата на тази държава членка. Това не следва да изключва такова изявление да може да бъде направено пред други органи в същата държава членка, които са компетентни да получават изявления съгласно националното право. Лицата, които решат да се възползват от възможността да направят изявление в държавата членка по обичайното си местопребиваване, следва сами да уведомят съда или органа, който урежда или ще урежда наследяването, за съществуването на такива изявления в рамките на срока, определен съгласно приложимото към наследяването право.

[…]

(67) С цел бързото, лесно и ефективно уреждане на наследяване с трансгранични последици в рамките на Съюза наследниците, заветниците, изпълнителите на завещанието или управителите на наследственото имущество следва да могат лесно да докажат правното си положение и/или правата и правомощията си в друга държава членка, например в държава членка, в която се намира наследствено имущество. […]“.

4 В глава II от този регламент, озаглавена „Компетентност“, се съдържат по-специално членове 4 и 13.

5 Член 4 от посочения регламент е озаглавен „Обща компетентност“ и предвижда:

„Съдилищата на държавата членка на обичайното местопребиваване на починалия към момента на смъртта му са компетентни да се произнасят по въпроси, свързани с наследяването на имуществото на починалия като цяло“.

6 Член 13 от същия регламент е озаглавен „Приемане или отказ от наследство, завет или запазена част“ и гласи:

„Освен съда, който е компетентен да се произнася по наследяването съгласно настоящия регламент, съдилищата на държавата членка на обичайното местопребиваване на всяко лице, което съгласно приложимото към наследяването право може да направи изявление пред съд относно приемането или отказа от наследство, завет или запазена част или изявление за ограничаване на отговорността на съответното лице по отношение на задълженията на наследственото имущество, са компетентни да приемат такива изявления, когато съгласно правото на тази държава членка такива изявления могат да бъдат направени пред правораздавателен орган“.

7 В глава III от Регламент № 650/2012, озаглавена „Приложимо право“, се съдържат по-специално членове 21, 23 и 28.

8 Член 21 от този регламент е озаглавен „Обща норма“ и параграф 1 от него предвижда:

„Освен ако в настоящия регламент не е предвидено друго, приложимото право по въпросите, свързани с наследяването като цяло, е правото на държавата на обичайно местопребиваване на починалия към момента на смъртта му“.

9 Член 23 от посочения регламент е озаглавен „Обхват на приложимото право“ и параграфи 1 и 2 от него предвиждат:

„1. Правото, определено съгласно член 21 или 22, урежда наследяването като цяло.

2. Това право урежда по-специално:

[…]

д) прехвърлянето на наследниците, и според случая — на заветниците, на активите, правата и задълженията, съставляващи наследството, включително условията и последиците от приемането или отказа от наследство или от завет;

[…]“.

10 Член 28 от същия регламент е озаглавен „Действителност на формата на изявлението относно приемането на наследство или отказа от наследство“ и гласи:

„Изявление относно приемането на наследство или отказа от наследство, завет или запазена част или изявление, предназначено да ограничи отговорността на лицето, направило изявлението, е действително по отношение на формата, ако тя отговаря на изискванията:

а) на приложимото към наследяването право съгласно член 21 или 22; или

б) на правото на държавата, в която лицето, направило изявлението, обичайно пребивава“.

Германското право

11 Член 1942 от Bürgerliches Gesetzbuch (Граждански кодекс), в редакцията му, приложима за спора в главното производство (наричан по-нататък „BGB“), е озаглавен „Получаване и отказ от наследство“ и гласи:

„1. Наследството преминава у призованите към наследяване, освен ако те не упражнят правото си на отказ от наследство (получаване на наследство).

[…]“.

12 Съгласно член 1943 от BGB, озаглавен „Приемане и отказ от наследство“:

„Наследникът не може да се откаже от наследството, ако го е приел или ако е изтекъл срокът за отказ; с изтичането на срока за отказ наследството се смята за прието“.

13 Член 1944 от BGB е озаглавен „Срок за отказ от наследство“ и предвижда:

„1. Отказ от наследство може да се направи в срок от не повече от шест седмици.

2. Срокът започва да тече от момента, в който наследникът узнае за правото си да получи наследството и за основанието, на което наследява. […]

3. Срокът е шест месеца, ако последното местожителство на наследодателя е в чужбина или ако към началния момент на срока наследникът пребивава в чужбина“.

14 Член 1945 от BGB е озаглавен „Форма на отказа от наследство“ и гласи:

„Отказът от наследство става с изявление до компетентния наследствен съд; изявлението се прави устно, като се отбелязва в протокола на съда, или писмено, във формата на официално заверен документ.

[…]“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

15 W.N., нидерландски гражданин, чието последно обичайно местопребиваване е в Германия, умира на 21 май 2018 г. в Бремен (Германия).

16 На 21 януари 2019 г. E.G., съпругата на W.N., която пребивава в Германия, иска от Amtsgericht Bremen (Районен съд Бремен, Германия), компетентният да се произнесе по наследството на W.N. съд, да ѝ се издаде удостоверение за наследници, от което да е видно, че тя е наследник по закон на 3/4 от наследството на W.N., а всеки от племенниците на наследодателя, които пребивават в Нидерландия — на по 1/8 от наследството.

17 С писмо от 19 юни 2019 г. този съд информира племенниците на наследодателя, че е образувано производство във връзка с наследяването по закон, и изисква от тях да му представят определени документи с цел уреждане на наследяването.

18 На 13 септември 2019 г. племенниците на наследодателя правят пред Rechtbank Den Haag (Първоинстанционен съд Хага, Нидерландия) изявление за отказ от наследството на наследодателя, което е вписано в книгата на този съд на 30 септември 2019 г.

19 С писмо от 22 ноември 2019 г. Amtsgericht Bremen (Районен съд Бремен) връчва заявлението за издаване на удостоверение за наследници на племенниците на наследодателя и ги приканва да представят становища по делото.

20 С изготвено на нидерландски език писмо от 13 декември 2019 г. племенниците на наследодателя представят на Amtsgericht Bremen (Районен съд Бремен) копие от документите, изготвени от Rechtbank Den Haag (Първоинстанционен съд Хага) по повод на направеното от тях изявление за отказ от наследството на наследодателя. С писмо от 3 януари 2020 г. Amtsgericht Bremen (Районен съд Бремен) съобщава на племенниците на наследодателя, че не може да разгледа писмото им и представените от тях документи поради липсата на превод на немски език.

21 С изготвено на немски език писмо от 15 януари 2020 г. N.N. уведомява Amtsgericht Bremen (Районен съд Бремен), че с брат му са направили отказ от наследството на наследодателя, че в съответствие с правото на Съюза изявлението за отказ от наследството е вписано на нидерландски език от компетентните съдебни органи и че затова няма нужда от превод на съответните документи на немски език. В отговор този съд припомня необходимостта от превод на съответните документи и от спазване на определените срокове за отказ от наследство.

22 С определение от 27 февруари 2020 г. Amtsgericht Bremen (Районен съд Бремен) установява необходимите за издаването на удостоверението за наследници факти в съответствие с искането на E.G. и постановява, че за племенниците на наследодателя се смята, че са приели наследството.

23 Последните подават жалба против това определение, като молят за удължаване на срока, за да могат да представят допълнителни доказателства. На 30 юли 2020 г. те представят пред Amtsgericht Bremen (Районен съд Бремен) цветни копия на документите, изготвени от Rechtbank Den Haag (Първоинстанционен съд Хага), заедно с техен превод на немски език. След като Amtsgericht Bremen (Районен съд Бремен) ги уведомява, че не са представени оригиналите на тези документи, те му ги предоставят на 17 август 2020 г.

24 С определение от 2 септември 2020 г. Amtsgericht Bremen (Районен съд Бремен) отхвърля жалбата и изпраща делото на запитващата юрисдикция, Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (Висш областен съд Бремен, Германия), като констатира, че племенниците на наследодателя не са спазили срока за отказ от наследството, поради което се смята, че са го приели. Според него, за да е действителен отказът от наследство, не е достатъчно нито германският съд просто да бъде уведомен за направения пред съответния нидерландски съд отказ от наследство, нито да му бъдат предоставени копия от съответните документи, а той трябва да получи оригиналите на съответните документите. Те обаче са му представени чак след изтичането на шестмесечния срок по член 1944, параграф 3 от BGB.

25 Запитващата юрисдикция се пита, в случай че наследникът направи изявление за отказ от наследство пред компетентния съд по обичайното му местопребиваване в съответствие с членове 13 и 28 от Регламент № 650/2012, какви са необходимите условия, за да се приеме, че е направено своевременно това изявление, което съгласно приложимото към наследяването право трябва да бъде направено в определен срок пред компетентния да се произнесе по наследяването съд.

26 В това отношение запитващата юрисдикция изтъква съществуващите в доктрината и съдебната практика в Германия разногласия относно действителността на изявлението за отказ от наследство, направено пред съд на държава членка, различен от този, който по принцип е компетентен да се произнесе по наследяването. Според първото течение в доктрината и съдебната практика, което според запитващата юрисдикция е преобладаващо, самото подаване на изявление за отказ от наследство в съда в държавата членка по обичайното местопребиваване на наследника означава, че е налице действително изявление за отказ от наследство до компетентния да се произнесе по наследяването съд.

27 Според второто течение в доктрината и съдебната практика изявлението за отказ от наследство е действително само ако е препратено в надлежната форма на компетентния да се произнесе по наследяването съд или поне му е съобщено. В това отношение от съображение 32 от Регламент № 650/2012 следвало, че според законодателя на Съюза такова изявление може да породи правни последици едва след като за него бъде уведомен посоченият съд. Запитващата юрисдикция обаче уточнява, че член 13 от Регламент № 650/2012 — за разлика от германското право — не предвижда задължение за съда в държавата членка по обичайното местопребиваване на наследника да уведоми компетентния да се произнесе по наследяването съд за постъпването на изявлението за отказ от наследство.

28 Запитващата юрисдикция отбелязва, че ако в главното производство се възприеме посоченото в точка 26 от настоящото решение мнение, то разглежданото изявление за отказ от наследство ще се приеме за действително от момента, в който е направено от племенниците на наследодателя пред Rechtbank Den Haag (Първоинстанционен съд Хага), а именно 13 септември 2019 г. Ето защо в такъв случай шестмесечният срок, предвиден в член 1944, параграф 3 от BGB за отказ от наследство, който започва да тече от датата, на която наследникът е узнал за получаването на наследството, ще бъде спазен от племенниците на наследодателя.

29 Според другото мнение, посочено в точка 27 от настоящото решение, действителността на изявлението за отказ от наследство може би ще зависи от това кога компетентният да се произнесе по наследяването съд е узнал за това изявление. Тогава обаче би възникнал въпросът на какви условия за форма трябва да отговаря такова изявление, за да се приеме за действително, и по-точно достатъчно ли е просто да се уведоми компетентният да се произнесе по наследяването съд за такова изявление, да му се представят копия на съответните документи и информацията да се представи на езика на това изявление, или, напротив, е необходимо на посочения съд да се представят оригиналите на документите във връзка с отказа, изготвени от съда на друга държава членка, заедно със заверен превод на езика на компетентния да се произнесе по наследяването съд.

30 При тези обстоятелства Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (Висш областен съд Бремен) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Счита ли се, че изявление относно отказ от наследство, което наследник е направил пред съд на държавата членка по обичайното си местопребиваване в съответствие с приложимите там изисквания относно формата, замества изявлението относно отказа от наследството, което трябва да бъде направено пред компетентния да се произнесе по наследяването съд на друга държава членка, и че следователно е действително от датата, на която е направено (субституция)?

2) При отрицателен отговор на първия въпрос:

Трябва ли наследник, който е направил изявление относно отказ от наследство до съда по обичайното си местопребиваване в съответствие с приложимите там изисквания относно формата, да е уведомил освен това и компетентния да се произнесе по наследяването съд за това свое изявление, за да може то да се счита за действително?

3) При отрицателен отговор на първия и утвърдителен отговор на втория въпрос:
а) Трябва ли изявлението относно отказа от наследство да е направено на езика на компетентния да се произнесе по наследяването съд, за да може да се счита за действително с оглед по-специално на спазването на предвидените за отказ от наследство пред този съд срокове?
б) Трябва ли документите относно отказа от наследството, издадени от съда по обичайното местопребиваване на отказващия се от наследството, да бъдат представени в оригинал и в превод пред компетентния да се произнесе по наследяването съд, за да може изявлението относно отказа от наследството да се счита за действително с оглед по-специално на спазването на предвидените за отказ от наследство пред този съд срокове?“.

По преюдициалните въпроси

Предварителни бележки

31 Съгласно постоянната практика на Съда в рамките на въведеното с член 267 ДФЕС производство за сътрудничество между националните юрисдикции и Съда задачата на последния е да даде на националния съд полезен отговор, който да му позволи да реши спора, с който е сезиран. С оглед на това при необходимост Съдът може да преформулира въпросите, които са му зададени (решение от 26 октомври 2021 г., PL Holdings, C-109/20, EU:C:2021:875, т. 34 и цитираната съдебна практика).

32 Настоящото преюдициално запитване се отнася до необходимите условия, за да се приеме за действително изявлението за отказ от наследство по смисъла на членове 13 и 28 от Регламент № 650/2012, направено пред съда на държавата по обичайното местопребиваване на наследника, който се отказва от наследство. В това отношение запитващата юрисдикция иска по-специално да установи дали и евентуално кога и как компетентният да се произнесе по наследяването съд трябва да бъде уведомен за такова изявление.

33 Видно от акта за преюдициално запитване, на 13 септември 2019 г. племенниците на наследодателя правят изявление за отказ от наследството на наследодателя пред съд на държавата членка по обичайното им местопребиваване, а именно пред Rechtbank Den Haag (Първоинстанционен съд Хага, Нидерландия). На 13 декември 2019 г. те уведомяват с писмо на нидерландски език компетентния да се произнесе по наследяването германски съд за това изявление, като прилагат копие от издадените от нидерландския съд документи. На 15 януари 2020 г. отново уведомяват германския съд за това изявление, но този път с писмо на немски език. За сметка на това германският съд получава превода на немски език и оригиналите на изготвените от нидерландския съд документи едва на 17 август 2020 г., тоест след изтичането на предвидения в приложимото към наследяването право срок.

34 При това положение следва да се приеме, че с въпросите си, които следва да бъдат разгледани заедно, запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали членове 13 и 28 от Регламент № 650/2012 трябва да се тълкуват в смисъл, че изявлението за отказ от наследство, направено от наследник пред съда на държавата членка по обичайното му местопребиваване, се счита за действително по отношение на формата, ако са спазени приложимите пред този съд изисквания за форма, без да е необходимо, за да е действително, изявлението да отговаря на изискванията за форма съгласно приложимото за наследяването право.

По същество

35 Съгласно постоянната практика на Съда както от изискването за еднакво прилагане на правото на Съюза, така и от принципа за равенство следва, че разпоредба от правото на Съюза, чийто текст не съдържа изрично препращане към правото на държавите членки с оглед на определянето на нейния смисъл и обхват, трябва по принцип да получи самостоятелно и еднакво тълкуване навсякъде в Съюза, при което да се отчитат не само съдържанието, но и контекстът ѝ и целта, преследвана със съответната правна уредба

(решения от 1 март 2018 г., Mahnkopf, C-558/16, EU:C:2018:138, т. 32 и от 9 септември 2021 г., UM (Договор за прехвърляне на право на собственост при смърт), C-277/20, EU:C:2021:708, т. 29).

36 На първо място, що се отнася до текста и контекста на разглежданите разпоредби, е важно да се припомни, че член 13 от Регламент № 650/2012 се съдържа в глава II, която урежда всички основания за съдебна компетентност в областта на наследяването. Съгласно тази разпоредба освен съда, който е компетентен да се произнася по наследяването съгласно посочения регламент, съдилищата на държавата членка по обичайното местопребиваване на всяко лице, което съгласно приложимото към наследяването право може да направи изявление относно приемането или отказа от наследство, завет или запазена част или изявление за ограничаване на отговорността на съответното лице по отношение на задълженията на наследственото имущество, са компетентни да приемат такива изявления.

37 Съответно член 13 предвижда алтернативна съдебна компетентност, с която се цели да се позволи на наследниците, които не пребивават обичайно в държавата членка, чиито съдилища са компетентни да се произнесат по наследяването в съответствие с общите правила в членове 4—11 от Регламент № 650/2012, да направят изявление за приемане или отказ от наследството пред съд на държавата членка по обичайното им местопребиваване.

38 Посоченото правило за съдебна компетентност е допълнено от стълкновителна норма, съдържаща се в член 28 от Регламент № 650/2012, който е част от глава III, уреждаща приложимото право, и който урежда по-конкретно действителността на формата на такива изявления. Съгласно този член изявленията са действителни по отношение на формата, ако отговарят на изискванията на приложимото към наследяването право (lex successionis) (буква а) или на изискванията на правото на държавата, в която лицето, направило изявлението, обичайно пребивава (буква б).

39 От текста на член 28 от Регламент № 650/2012 може да се заключи, че тази разпоредба е замислена така, че да се признае действителността на изявление за отказ от наследство или когато са изпълнени условията, установени в lex successionis, когато то е приложимо, или когато са изпълнени условията, предвидени в правото на държавата по обичайното местопребиваване на наследника, който прави отказ от наследство, когато това право е приложимо.

40 В това отношение, видно от тълкуването на член 13 във връзка с член 28 от Регламент № 650/2012 — както по същество отбелязва генералният адвокат в точка 58 от заключението си — тези две разпоредби са тясно свързани, така че компетентността на съдилищата на държавата членка по обичайното местопребиваване на наследника да приемат изявления за отказ от наследство зависи от условието действащото в тази държава наследствено право да предвижда възможност такова изявление да се направи пред съд. Ако това условие е изпълнено, всички действия, които трябва да се извършат пред съд на държавата членка по обичайното местопребиваване на наследника, който желае да направи такова изявление, се уреждат от правото на тази държава членка.

41 На второ място, що се отнася до преследваните с Регламент № 650/2012 цели, в подкрепа на подобно тълкуване на членове 13 и 28 от този регламент е съображение 32 от него, съгласно което с тези разпоредби се цели „да се улеснят наследниците и заветниците, обичайно пребиваващи в държава членка, различна от тази, в която се урежда или ще се урежда наследяването“. За тази цел съгласно същото съображение посоченият регламент следва да

позволи на всяко лице, което съгласно приложимото към наследяването право може да направи някои свързани с наследяването изявления, сред които е и отказът от наследство, да направи такова изявление във формата, предвидена в законодателството на държавата членка по обичайното му местопребиваване, пред съдилищата на тази държава членка. В това отношение Съдът вече е уточнил, че член 13 от Регламент № 650/2012, разглеждан в контекста на съображение 32 от него, цели да опрости формалностите за наследниците и заветниците, като дерогира правилата за компетентност, предвидени в членове 4—11 от същия (решение от 21 юни 2018 г., Oberle, C-20/17, EU:C:2018:485, т. 42).

42 Това тълкуване се потвърждава и от целта на Регламент № 650/2012, която съгласно съображение 7 от него е да се улесни правилното функциониране на вътрешния пазар, като се отстранят пречките пред свободното движение на лицата, които искат да упражнят правата си, произтичащи от трансгранично наследяване. По-специално, в европейското пространство на правосъдие по ефикасен начин следва да бъдат гарантирани правата на наследниците и заветниците, на другите лица, близки на починалия, както и на кредиторите на наследството (вж. в този смисъл решения от 1 март 2018 г., Mahnkopf, C-558/16, EU:C:2018:138, т. 35 и от 1 юли 2021 г., Vorarlberger Landes- und Hypotheken-Bank, C-301/20, EU:C:2021:528, т. 27 и 34).

43 Съответно, що се отнася до изявленията за отказ от наследство, направени пред компетентния по силата на член 13 от Регламент № 650/2012 съд, член 28, буква б) от този регламент гарантира, че тази възможност, призната на наследника, пребиваващ обичайно в държава членка, различна от тази на компетентния да се произнесе по наследяването съд, е ефективна.

44 В това отношение се налага изводът, че предвид ограничения обхват на компетентността на съдилищата по член 13 от Регламент № 650/2012 всяко друго тълкуване, целящо да се ограничи действителността по отношение на формата на изявление за отказ от наследство, по-специално като тази действителност бъде обусловена от изискванията за форма съгласно приложимото към наследяването право, би лишило разпоредбите на член 13 и член 28, буква б) от този регламент от всякакво полезно действие и би накърнило целите на посочения регламент, както и принципа на правната сигурност.

45 Следователно, както подчертава генералният адвокат в точка 64 от заключението си, зачитането на целта на Регламент № 650/2012 да даде възможност на наследниците да правят изявления за отказ от наследство в държавата членка по обичайното си местопребиваване предполага тези лица да не са длъжни да предприемат още действия пред съдилищата на други държави членки, различни от действията, предвидени в законодателството на държавата членка, в която е направено такова изявление, за да може подобни изявления да се приемат за действителни.

46 Що се отнася до уведомяването на компетентния да се произнесе по наследяването съд за посочените изявления, следва да се отбележи, че видно от последното изречение на съображение 32 от Регламент № 650/2012, „лицата, които решат да се възползват от възможността да направят изявление в държавата членка по обичайното си местопребиваване, следва сами да уведомят съда или органа, който урежда или ще урежда наследяването, за съществуването на такива изявления в рамките на срока, определен съгласно приложимото към наследяването право“.

47 Последното изречение от съображение 32 от Регламент № 650/2012 на пръв поглед подсказва, че според законодателя на Съюза е необходимо компетентният да се произнесе по наследяването съд да бъде уведомен за изявлението за отказ от наследство, направено пред съд на държавата членка по обичайното местопребиваване на наследника, който се отказва от наследство. Следва обаче да се констатира, че нито член 13, нито член 28 от този регламент предвиждат механизъм за препращане на такива изявления от съда на държавата членка по обичайното местопребиваване на наследника, който се отказва от наследство, на компетентния да се произнесе по наследяването съд. В съображение 32 все пак се презумира, че лицата, които са използвали възможността да направят такива изявления в държавата членка по обичайното си местопребиваване, ще поемат задачата да уведомят компетентните за уреждането на наследството органи за тези изявления.

48 Така при липсата на единна система в правото на Съюза, която да предвижда свързаните с наследяването изявления да бъдат препращани на компетентния да се произнесе по наследяването съд, съображение 32, последно изречение от Регламент № 650/2012 трябва да се разбира в смисъл, че направилото изявление за отказ от наследство лице следва да предприеме необходимите действия, така че компетентният да се произнесе по наследяването съд да узнае, че е направено действително изявление. При все това действителността на подобно изявление не може да бъде поставена под въпрос поради неизвършването на тези действия в срока, предвиден в приложимото към наследяването право.

49 Поради това изявлението за отказ от наследство, направено от наследник пред съда на държавата членка по обичайното му местопребиваване при спазване на приложимите пред този съд изисквания за форма, би трябвало да породи правни последици пред компетентния да се произнесе по наследяването съд, стига последният да е бил уведомен за това изявление, без за подобно изявление да се прилагат допълнителните изисквания за форма съгласно приложимото за наследяването право.

50 В случая от предоставените от запитващата юрисдикция данни е видно, че племенниците на наследодателя са направили пред нидерландски съд изявление за отказ от наследството на наследодателя при спазване на приложимите пред този съд изисквания за форма и че Amtsgericht Bremen (Районен съд Бремен) е бил уведомен за това изявление, преди да се произнесе по наследяването. При това положение изглежда, че последният съд е трябвало да вземе предвид посоченото изявление, независимо от изпълнението на другите изисквания или от поясненията, които този германски съд намира за необходими, за да се приеме такова изявление за действително. Всъщност, както следва от съображение 67 от Регламент № 650/2012, наследниците следва да могат лесно да докажат правното си положение и/или правата и правомощията си с цел „бързото, лесно и ефективно уреждане на наследяване с трансгранични последици в рамките на Съюза“.

51 С оглед на всичко изложено по-горе на поставените въпроси следва да се отговори, че членове 13 и 28 от Регламент № 650/2012 трябва да се тълкуват в смисъл, че изявлението за отказ от наследство, направено от наследник пред съда на държавата членка по обичайното му местопребиваване, се счита за действително по отношение на формата, ако са спазени приложимите пред този съд изисквания за форма, без да е необходимо, за да е действително, изявлението да отговаря на изискванията за форма съгласно приложимото за наследяването право.

По съдебните разноски

52 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (пети състав) реши:

Членове 13 и 28 от Регламент (ЕС) № 650/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 година относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения и приемането и изпълнението на автентични актове в областта на наследяването и относно създаването на европейско удостоверение за наследство трябва да се тълкуват в смисъл, че изявлението за отказ от наследство, направено от наследник пред съда на държавата членка по обичайното му местопребиваване, се счита за действително по отношение на формата, ако са спазени приложимите пред този съд изисквания за форма, без да е необходимо, за да е действително, изявлението да отговаря на изискванията за форма съгласно приложимото за наследяването право.

Подписи